

IDO-stolen

N:r 1
1932

HANDTAGET

upplyftes
före,
nedlägges
efter
begagnandet,
varvid
effektiv
spolning sker.

IDO-STOLEN

är provad
och godkänd
av
Sv. Kommunal-
tekniska för-
eningen samt av
övriga myndig-
heter.

Tyst, snabb fyllning av cisternen.

Bästa och billigaste W. C.-stol.

Sanitets-aktiebolaget IDO

Adolf-Fredriks Kyrkogata 2.
Telefon: 15232 växel.

STOCKHOLM

Byggnads världen

**Tidskrift för allsidig byggnadskonst. Tjugutredje årgången. Häfte 1.
Stockholm den 2 januari 1932.**

SOMMARBAD PÅ STRÖMMEN

AV TEKNOLOGERNA

V. ANDRÉN, C. F. HOLMBERG OCH K. M. RAHLÉN

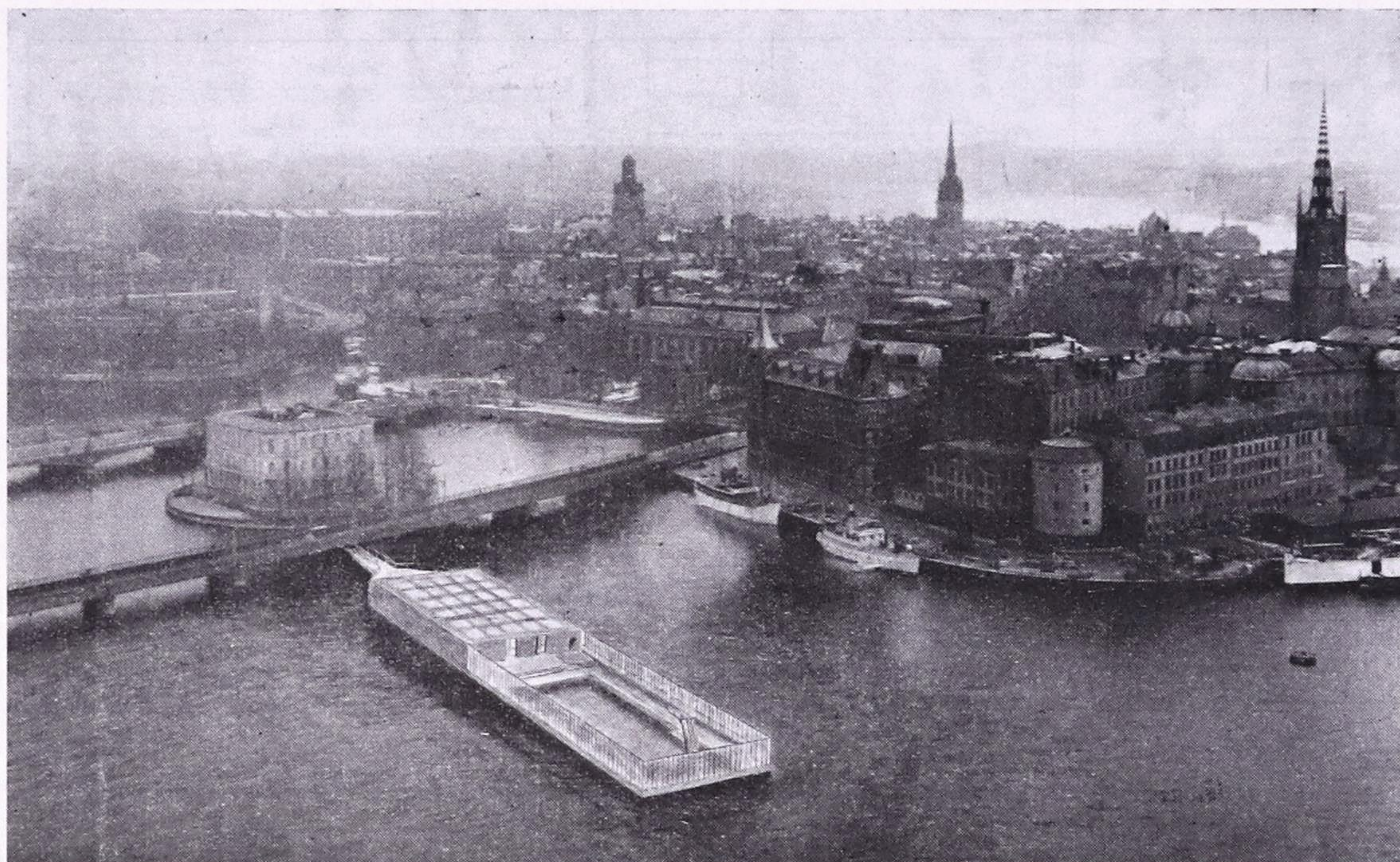

Fig. 1. Perspektivbild av Strömbadet, sett från Stadshustornet. Plats för 495 badande. Bassäng av dimensionerna 50×15 m. Trampolin med plattformar på 3,5 och 7 meters höjd över vattenytan. Kristallklart vatten i bassängen.

Såsom badplats är Strömmen idealisk, men badvattnet är miserabelt. Varför inte då behålla platsen och ändra vattnet, kanske rent av till "havsvatten", med salt i, liksom i Centralbadet. Härtill behöves egentligen bara ett ordentligt badkar, och under övningar i konstruktion av armerade betongbyggnader för professor Linton vid Tekniska högskolan ha vi konstruerat ett sådant kar. Vi ha gjort det flytande i form av en stor betongponton. Tanken är inte ny, men den är värd att utvecklas, och bearbetningen kan bli olika. Hittills ha vi bara sett tvenne lösningar: professor Östbergs förslag med sina maritima former av pansarbåt som ankrat på Strömmen, och arkitekt Hedqvists vy av Riddarholmen med det välkända segelfartyget såsom staffage och ballans.

För att bedöma betydelsen av ett Strömbad, är det av intresse att se, huru badfrekvensen vid de olika sommarbaden i Stockholm har varierat under en följd av år. Detta har för de större baden:

Strömbadet, Tranebergs-, Solviks- och Eriksdalsbadet grafiskt åskådliggjorts genom diagrammet i fig. 9. Kurvorna representera totala antalet bad per år för 100 invånare och omfatta tidrymden 1906 till 1931. För Strömbadet finnas dessutom kurvor över badfrekvensen för herrar och damer. Av diagrammet framgår, att frekvensen inom det nuvarande Strömbadet sedan år 1914 varit i ständig minskning, under det att antalet badande inom anläggningen före nämnda tidpunkt varit tämligen konstant. De variationer, som ägt rum intill år 1914, synas huvudsakligen bero på temperaturen. Från medelvärdet, cirka 55 årliga bad per 100 invånare, har detta tal sedan år 1914 sjunkit så lågt som till 4,3 eller till ungefär 1/13-del av det ursprungliga, någorlunda konstanta värdet.

De nyare badinrättningarna hava emellertid möjliggjort, att badfrekvensen kunnat hållas uppe på en tämligen hög nivå. Tranebergsbadet lockade till en början en del folk, men befinner

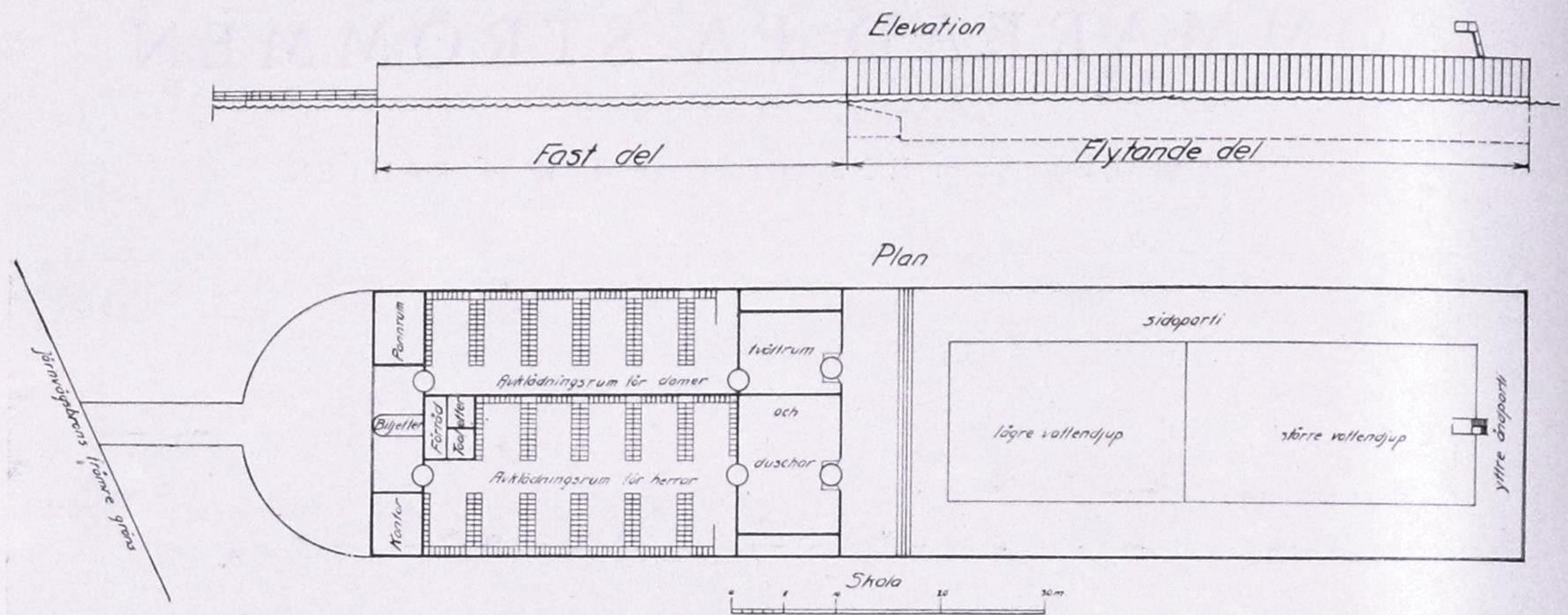

Fig. 2. Plan och elevation av sommarbadet på Strömmen med glasväggar såsom vindskydd kring bassängen.

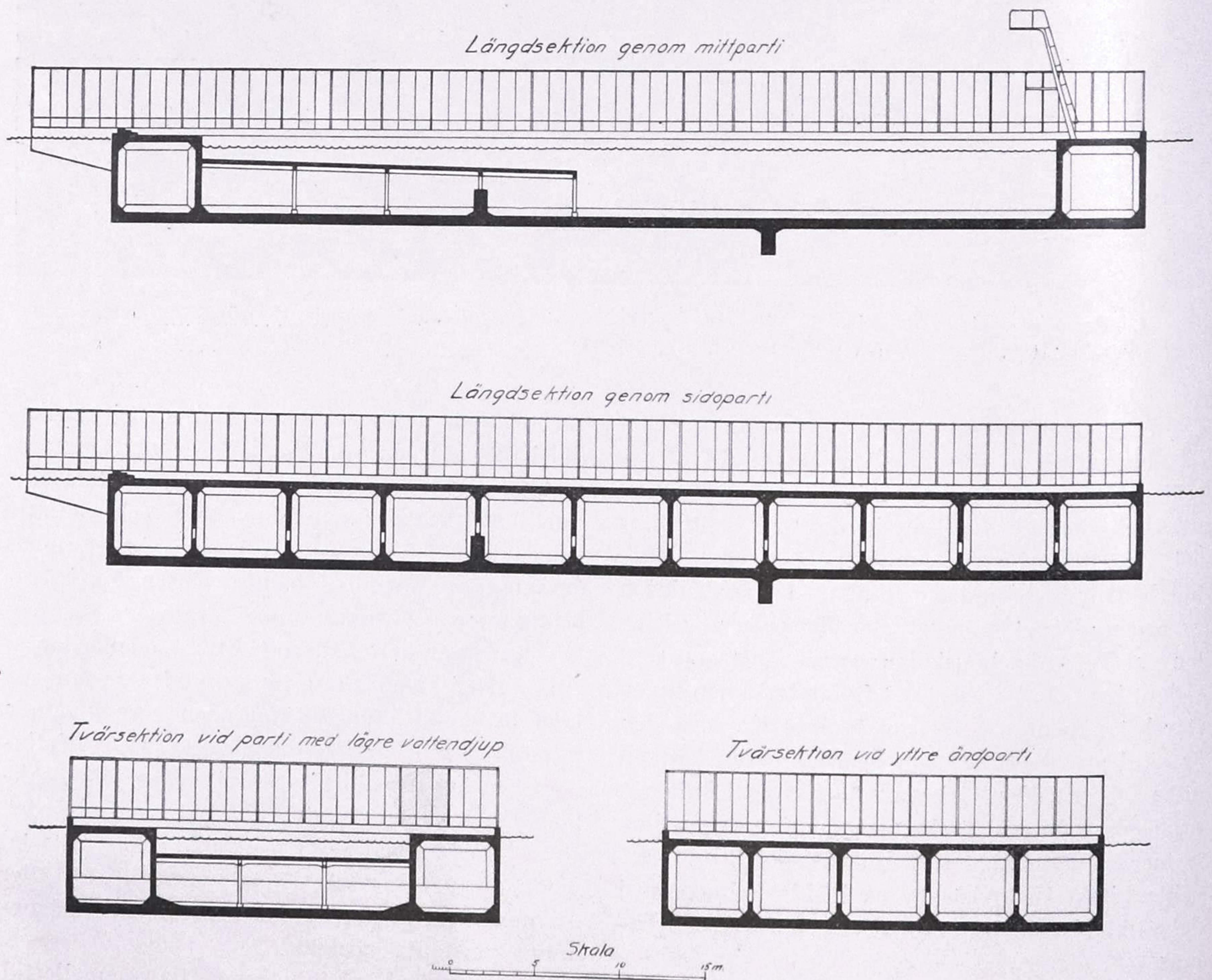

Fig. 3. Längd- och tvärsektioner av betongpontonen, som bildar den flytande delen av badet, med bassängen och utrymmena för renings- och pumpanläggningen.

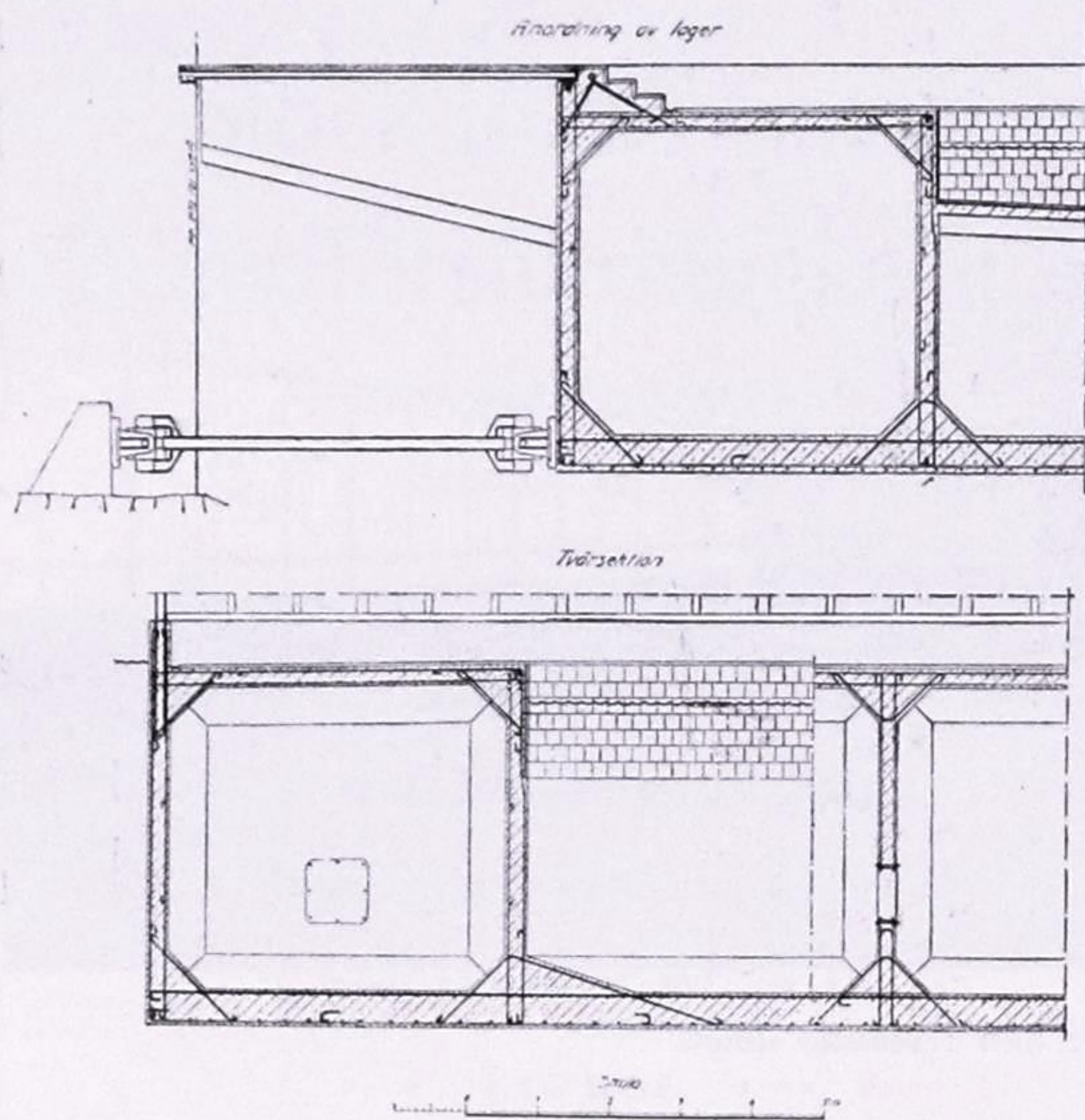

Fig. 4. Detaljer av betongpontonen.

sig nu — såsom av diagrammet framgår — i en ganska tynande tillvaro. Man åker hellre den längre vägen ut till Solviksbadet i Äppelviken, än man sätter sig på Tranebergbadets bänkar. Detta senare bad är nämligen uteslutande byggt såsom tävlingsbad, och det tager ringa hänsyn till sådana faktorer som trevnad och bekvämlighet.

Solviksbadet synes egentligen icke vara avsett såsom bad för stockholmarna utan snarare för den på Brommalandet boende befolkningen. Det blir därför lätt överbelastat, vilket medför en viss otrevnad icke blott inom utan även utom badet och icke minst för de i närheten boende villaägarna. Svårigheter av kommunikationsteknisk art hava även uppstått.

Vad slutligen Eriksdalsbadet beträffar, så är detsamma ju icke från början anlagt såsom bad, utan har blivit detta mera av en slump. Bassängen utgöres som bekant av filteranläggningarna i gamla vatt nedningsverket, och inrättningen får väl betraktas såsom tämligen provisorisk. Det oaktat har den cirka fyra gånger flera besökare än Tranebergbadet.

De stora variationerna i badfrekvensen få sin förklaring, om temperaturvariationerna under de olika åren beaktas. En kurva över medelvärdet av vattnets temperatur under månaderna juni—augusti, de egentliga badmånaderna, har även inlagts i diagrammet (fig. 9), och härav framgår, att kurvorna för badfrekvensen och vattentemperaturen tämligen väl följa varandra. Uppgifterna äro tagna ur statistisk årsbok, och temperaturuppgifterna avse visserligen förhållandena vid slusströskeln, men det kan förmodas, att tem-

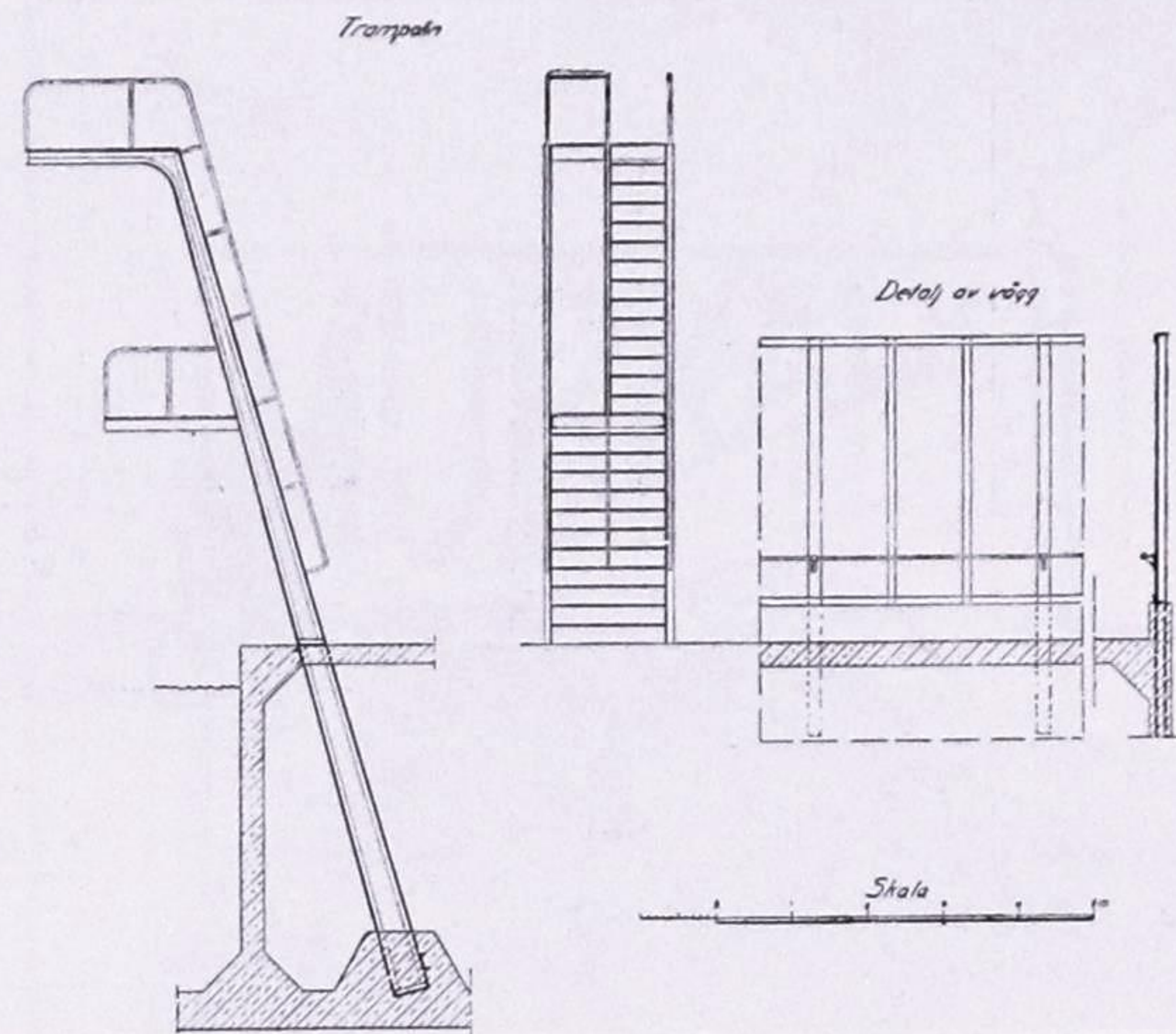

Fig. 5. Trampolin med massiv pelarkonstruktion samt del av glasvägg.

peraturen i vattnet i de olika anläggningarna har varierat på ett tämligen likartat sätt.

Av diagrammet framgår vidare, att herrarna bada i medeltal ungefär dubbelt så mycket som damerna, och till detta förhållande har hänsyn tagits vid utformandet av vårt förslag till Strömbad.

Vid utarbetandet av nämnda förslag hava vi sökt konstruera ett bad med renat vatten och av tillräcklig kapacitet. Den nuvarande platsen invid ett trafikcentrum mitt i staden är som sagt idealisk och har därför bibehållits. Snabba kommunikationer möjliggöra för ett mycket stort antal personer att t. ex. under en lunchrast eller i allmänhet på relativt kort tid medhinna ett bad. Anläggningen skall i första rummet tillgodose detta behov av snabba bad, men den har dock konstruerats på ett sådant sätt, att tävlingar kunna anordnas inom densamma. Badanläggningens väggar ha uppförts till samma höjd som järnvägsbronns överkant, d. v. s. till 4 meters höjd över vattenytan, och bassängen blir därför icke skyddad för insyn från järnvägstågen och omkring-

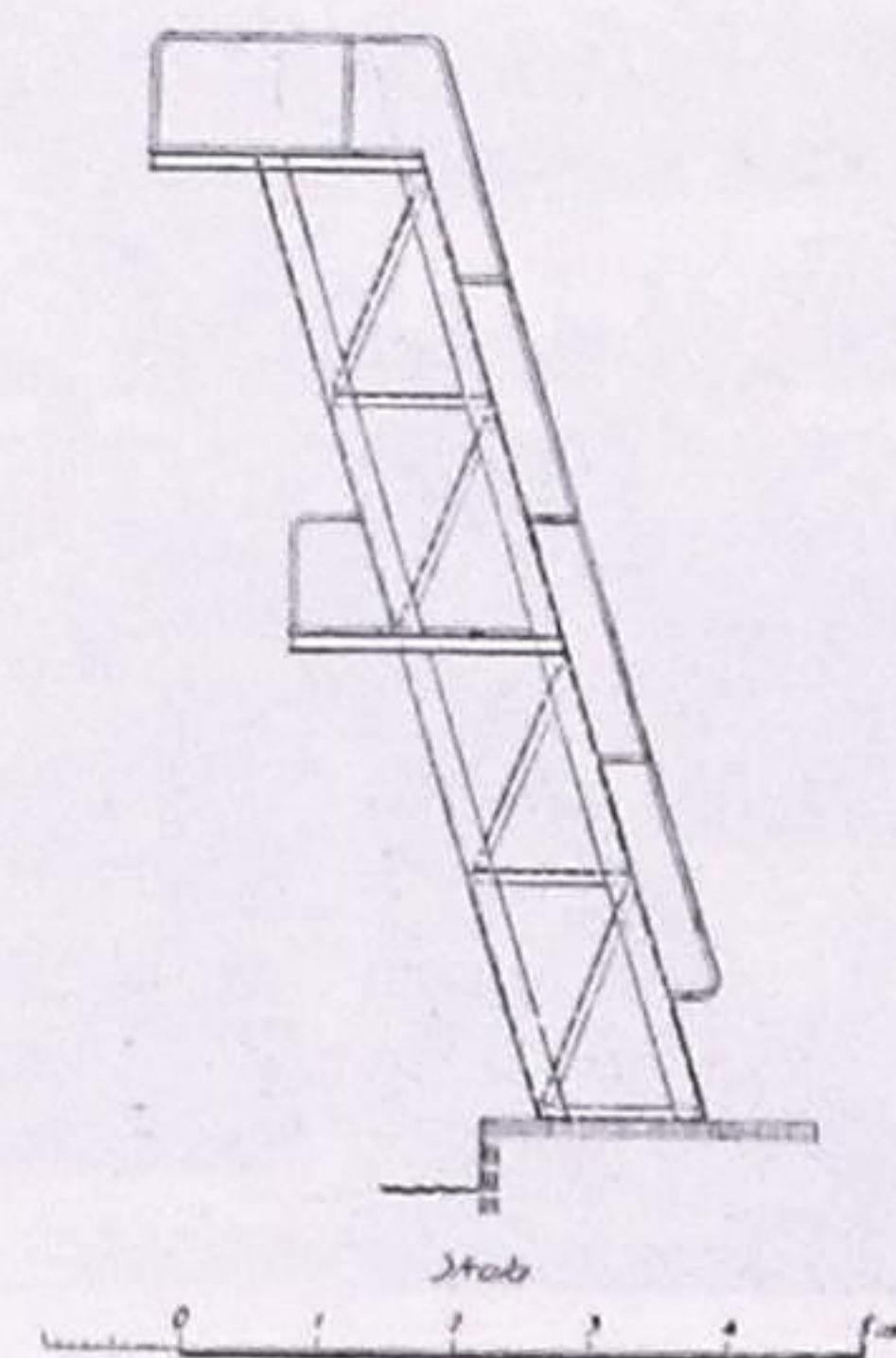

Fig. 6. Alternativ anordning av trampolin såsom fackverkskonstruktion.

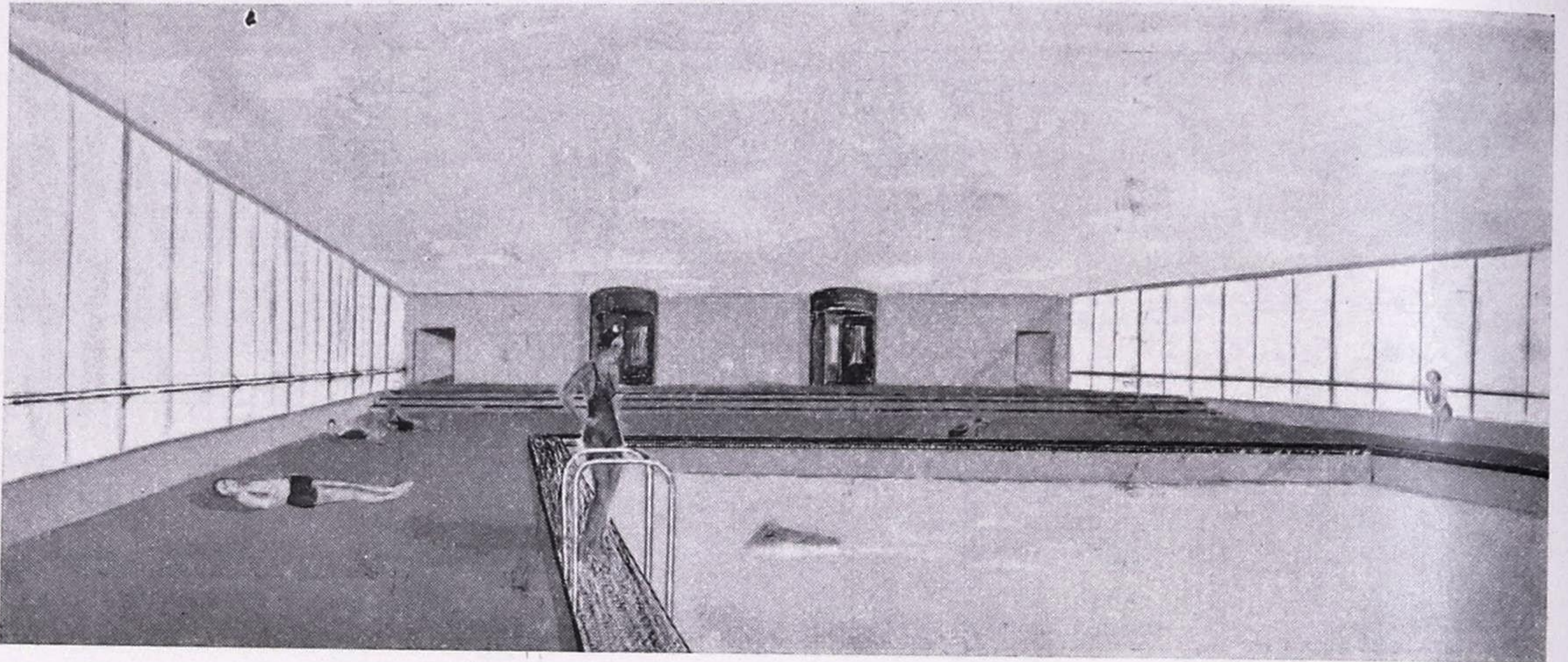

Fig. 7. Interiör av bassängen i den flytande delen.

liggande högre byggnader. De badande måste sålunda bära badkläder, och därmed är egentligen anvisningen redan gjord till att utbilda anläggningen såsom gemensamhetsbad. Detta är nog också enligt många mening den naturligaste formen för ett sommarbad, och när damer och herrar kunna bada gemensamt vid alla upptänkliga stränder i Stockholms närhet, finns det egentligen intet skäl för att detta icke skulle kunna gå för sig även inom staden.

En perspektivbild av badet, sett från stadshustornet, visas av fig. 1.

Nedgången till badet måste tyvärr utformas som den nuvarande, men lägges dock djupare, så att även personer av medellängd och däröver kunna gå raka utan att stöta huvudet i järnvägsbrons balkar.

Framför badet finnes en plan, på vilken eventuellt konditoriservering kan anordnas. Det till kontor avsedda utrymmet bör då göras mindre, så att man även får plats för kök.

Av elevationen och planen i figur 2 framgår, att anläggningen består av en fast del innehå-

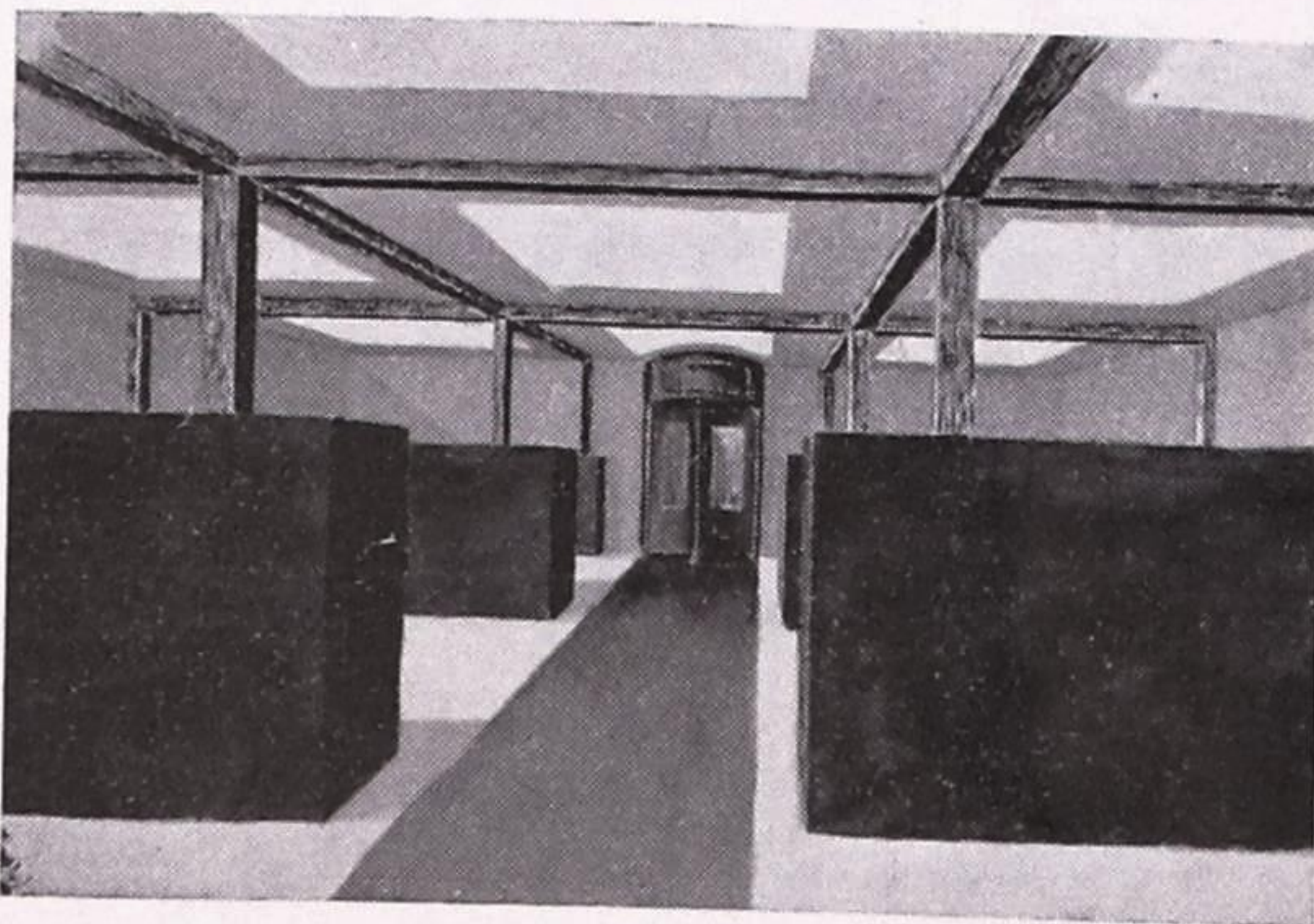

Fig. 8. Interiör av herrarnas avklädningsrum med klädska.

lande avklädnings- och toalettrum samt nödiga utrymmen för kontor, betjäning, o. s. v. samt en flytande del, själva bassängen med reningsanläggning för vattnet. Badet innehåller två avklädningsrum — ett för herrar och ett för damer — med skåp och två tvätt- och duschrum, och fig. 8 visar en interiör av herrarnas avdelning.

Det är i avseende på dessa utrymmen uppdelat i en herr- och en damavdelning, men badningen sker gemensamt i bassängen. På grund av den ovannämnda statistiken har herravdelningen gjorts större än damavdelningen. Den förstnämnda innehåller 313 stycken skåp och den senare 182 stycken, varför badet vid en medelbadtid av 45 minuter får en maximikapacitet av 660 bad per timme. Från avklädningsrummen komma de badande in i tvättrummen och därifrån ut till bassängen. På återvägen finnes direkt passage till avklädningsrummen, men denna väg användes uteslutande vid tävlingar.

Bassängen, som i interiör visas av fig. 7, har måtten 50×15 meter och omgives på alla sidor av ett 5 meter brett brädgolv. De omgivande vägarna tjäna endast som vindskydd och äro utförda av glas enligt detaljritningen i fig. 5. Vattendjupet är i större delen av bassängen 4 meter, men i ena änden finnes en grundare del med djup från 0,8 till 1,3 meter. Invid större djupet finnes en trampolin med hopphöjderna 3,5 och 7 meter. Sviktar inmonteras i mån av behov.

Den flytande delen består som förut nämnts av en enda ponton med kringgående ytterpartier, försedda med vattentäta skott.

Ytterpartierna verka som en stel konstruktion, i vilken botten är inspänd. För att minska momenten i bottenplattan hava tvenne tvärgående balkar inlagts, varigenom densamma delats i tre

lika, nästan kvadratiska fält, som korsarmerats. Konstruktionen framgår av figurerna 3 och 4.

Pontonens förankras invid den fasta delen på ett sådant sätt, att rörelse i höjdlid till följd av vattenståndsvariationer tillåtes. De ledanordningar, som erfordras härför, ha konstruerats på sätt som framgår av figur 4.

Vattnet i bassängen renas genom i pontonens sidopartier inbyggda reningsanläggningar, bestående av 6 stycken filter med kloreringsanordning och fällningsbassänger. Dessa anläggningar äro placerade på ett sådant sätt, att pontonen är utbalanserad vid drift, då 4 filter användas, och de två övriga stå i reserv eller äro i funktion på grund av spolning. Vid fyllning av bassängen tages vatten direkt ur Strömmen och pumpas in i bassängen efter att först ha passerat reningsanläggningen. Vattnet cirkulerar sedan mellan bassängen och reningsanläggningen, som har en sådan kapacitet, att allt vatten omsättes en gång om dygnet. Det renade vattnet kan tillsättas med salter i lämplig mängd, så att "havsvatten" erhålles.

Trampolinen har utformats enligt två olika alternativ, dels som en massiv konstruktion, bestående av två sneda pelare, nitade eller svetsade av plåt och vinkeljärn (fig. 5), och dels som fack-

verk (fig. 6). Mellan pelarna är i bägge fallen trappan till de båda avsatserna belägen.

Avklädnings- och duschrumben förses med dagsljus från ett glasbetongbjälklag i taket, vilket giver en jämn och vacker belysning i dessa rum.

Väggarna till den fasta delen äro utvändigt beklädda med en granitsockel av 1/2 meters höjd, och som en naturlig fortsättning på denna följer pontonens betongkonstruktion. Vid taket finnes en list, och genom lämplig färgsättning av denna och de putsade ytorna kan badet få ett tilltalande utseende. På grund av dess ringa höjd kommer det icke att verka skymmande. Det friska badlivet, som kan beskådas från kajerna, kommer att giva Strömmen ett tillskott av liv och rörelse, vilket är av stor betydelse.

Genom tillkomsten av detta sommarbad kommer frekvensen i de övriga friluftsbaden att kraftigt nedgå, och detta gäller särskilt Solviksbadet, men den totala badfrekvensen kommer att ökas betydligt därigenom att behovet av snabba bad har blivit tillgodosett.

Anläggningen har kostnadsberäknats till 750 000 kronor, i vilken summa även ingår kostnad för värmecentral, reningsanläggning, duschar, skåp och övrig inredning.

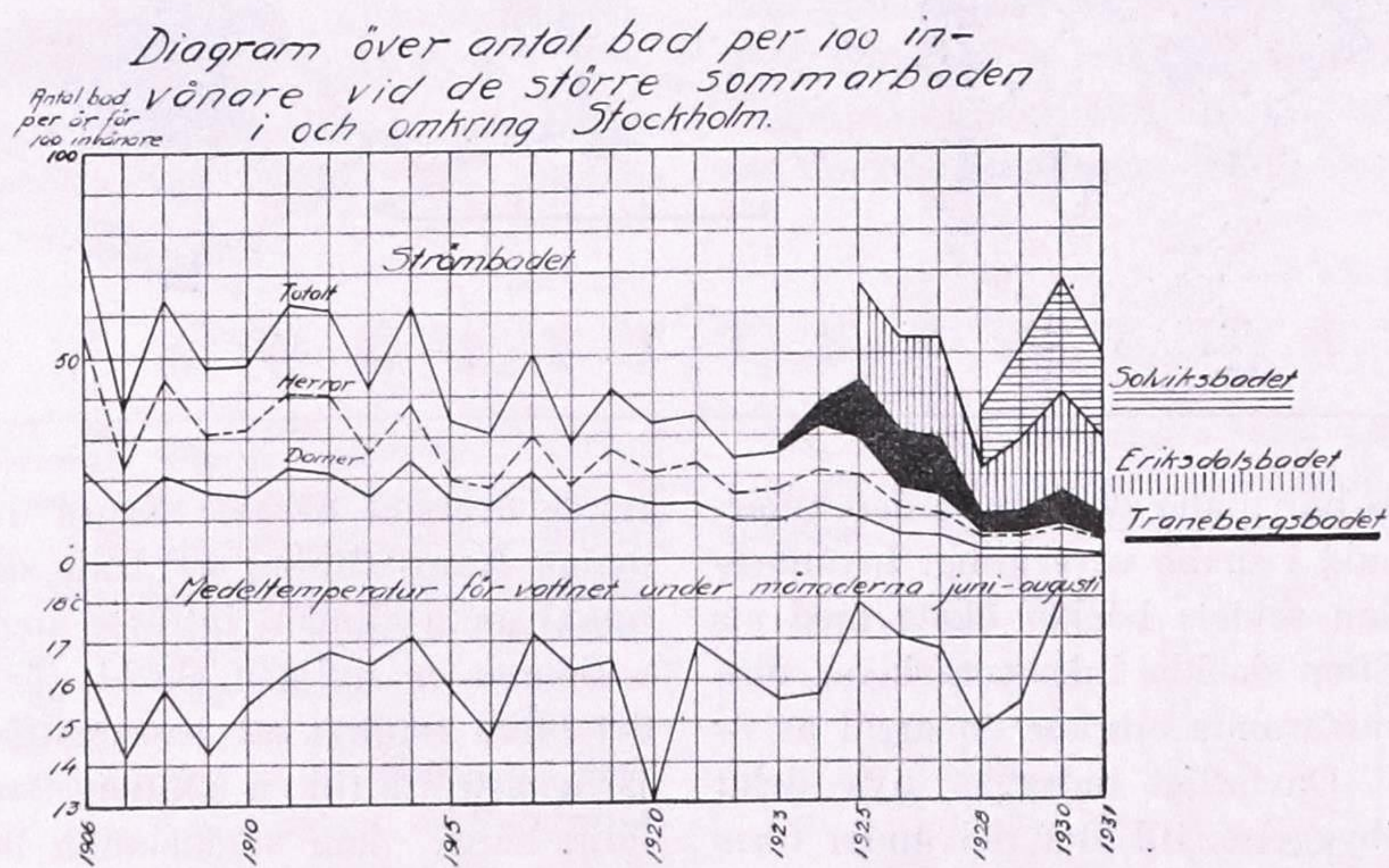

Fig 9. Diagram över badfrekvensen och vattnets medeltemperatur under åren 1906—1931.